

SPOLEČNOST PŘÁTEL ITÁLIE
ASSOCIAZIONE AMICI DELL'ITALIA

Zpravodaj

Společnosti přátel Itálie

rok: 2017 • ročník: XXII • číslo: 1

Adresa redakce:
Vocelova 602/3
120 00 Praha 2

Internet:
eva.poddana@prateleitalie.eu
www.prateleitalie.eu

Číslo účtu:
4200582242/6800

Odpočívající redaktorka:
Eva Poddaná
Tel.: +420 603 413 962

Náklad:
600 výtisků

Sazba a tisk:
Firma KELOC PC, spol. s r.o.,
náměstí SNP 32, 613 00 Brno

Uzávěrka tohoto čísla:
22. února 2017

Úvodem

Zdravím Vás poprvé v novém roce, doufám, že jste všichni ve zdraví přežili zimní měsíce a těšíte se na jaro a nové akce organizované SPI. S některými z Vás se uvidíme na valné hromadě, jejíž termín konání je 23. 3. 2017.

Doufám, že se nám podaří uvést všechny náležitosti do souladu s novým Občanským zákoníkem, maximálně zjednodušit fungování SPI a nadále pokračovat v nastoupené linii.

Musím říci, že vnímám stále rostoucí povědomí o SPI ve společnosti – téměř denně jsem oslovena s nabídkami různých forem spolupráce či dotazy a to jak z ČR, tak z Itálie – což nás může jenom těšit.

Doufám, že s Vaší pomocí se nám v roce 2017 povede, v souladu s přáním pana velvyslance, dále šířit povědomí o Itálii a o všem co k ní patří – což je ostatně zakotveno v našich stanovách.

Děkuji za veškeré aktivity a projevenou podporu, kterou nám doufám zachováte.

Pozvánka na valnou hromadu

Společnosti přátel Itálie, z.s., Vocelova 602/3, Praha 2, IČ: 00564842, která se koná dne 23. 3. 2017 v 17:00 v sále č. 16 (přízemí) v sídle JTP (Jednota tlumočnicků a překladatelů), Senovážné náměstí 978/23, Praha 1

Předsednictvo SPI dne 2. 2. 2017 rozhodlo podle stanov článku 6 písmeno a), že klíč pro volbu delegátů je jeden delegát na každých započatých deset členů, kteří zaplatili členský příspěvek za rok 2016. Žádáme všechny pobočné spolky, aby do 13. 3. 2017 oznámily jména zvolených delegátů.

Program jednání:

1. Prezence, zahájení
2. Zpráva o činnosti za rok 2016
3. Výsledek hospodaření za rok 2016
4. Návrh aktualizovaných stanov SPI
5. Organizační záležitosti
6. Diskuze
7. Usnesení
8. Závěr

V Praze dne 20. 2. 2017
Ing. Eva Poddaná

Vzhledem k aktuální situaci v Itálii připomínáme:

Název sbírky: „Praha pro střední Itálii 2016“

Číslo účtu: 2113483079 / 2700

Banka: Unicredit Bank Czech Republic and Slovakia, a.s.

IBAN: CZ46 2700 0000 0021 1348 3079SWIFT: BACXCZPP

Prostředky budou věnovány Úřadu Italské civilní ochrany pro obnovu postižených měst.

Předem děkujeme všem, kteří přispějí.

Uhradili jste členský příspěvek na rok 2016?

Příjmy Společnosti přátel Itálie pocházejí ze tří základních, a momentálně jedi-
ných, zdrojů. Z členských příspěvků, jazykových kurzů a z akcí, které pořádáme.
Jak jste nepochybně zaznamenali, usilovně se snažíme o rozšíření aktivit SPI tak,
aby členství dosáhlo vyšší úrovně a členům poskytlo maximum informací a zážit-
ků. Přesto, že se snažíme získat i další finanční prostředky ve formě grantů a spon-
zorských darů, zůstávají zatím členské příspěvky hlavní položkou našeho rozpočtu.

Proto opět musíme položit našim členům obvyklou otázku - nezapomněli jste
na zaplacení členských příspěvků za loňský rok 2016? A pokud si nejste jisti, zda
máte příspěvek uhrazen – případně i za minulé roky - můžete se zeptat na emai-
lové adrese eva.poddana@prateleitalie.eu nebo na telefonním čísle 603 413 962.
Rádi Vás budeme informovat.

Současně si Vás dovoluujeme opět upozornit, že pro neplacení členských příspěv-
ků po dobu dvou roků Vám může být podle stanov členství zrušeno. Mnozí členo-
vé na včasnou úhradu ročního členského příspěvku občas zapomínají. Minimální
členský příspěvek činí 200 Kč s tím, že každý člen může zvážit své možnosti, jak
dále finančně přispívat k dalšímu rozvoji činnosti společnosti i vyšší částkou. Mini-
mální příspěvek pro studenty a důchodce je stále 100 Kč.

Pro identifikaci úhrady je třeba uvádět jako variabilní symbol číslo členského prů-
kazu. Pokud jej nemáte po ruce, uvádějte své jméno, příjmení a rok, za který pří-
spěvek platíte. Již předem Vám děkujeme za splnění členské povinnosti.

Eva Poddaná

**Aktuální číslo účtu je
4200582242/6800
u SBERBANK.**

**Původní účet vedený u České spořitelny
byl ke konci roku 2015 zrušen.**

Vlašská kaple u Klementina v rekonstrukci

Italské velvyslanectví v Praze oznámilo na konci října roku 2016, že se podařilo ukončit první etapu rekonstrukce Vlašské kaple v Karlově ulici, která je ve vlastnictví Italského státu. Byla postavena v manýristickém stylu italskými staviteli a sloužila italské komunitě v Praze. V posledních letech však byla zavřená a výrazně chátrala, v interiéru s krásnými freskami s výjevy ze života Panny Marie našli útočiště holubi a padající venkovní omítka ohrožovala kolemjdoucí.

Vlašská kaple v Karlově ulici

Přitom se jedná o unikátní architekturu oválného půdorysu, kterou proslul boloňský architekt Ottaviano Mascherino pracující v papežských službách, ale jeho autorství první kaple Italů v Praze není prokázáno. Díky zachování původních materiálů se podařilo zajistit historické prvky stavby, opravila se střecha, fasáda, okna i působivý portál s barokní mříží, nad nímž je umístěn nápis „Porta della capella et inclita congregatione italiana – Vstup do kaple slavné italské kongregace“. Návštěvník si musí dát pozor, aby nevešel do vedlejšího pravoslavného kostela svatého Klimenta, který má společný vstupní prostor s Vlašskou kaplí.

Vlaši, kteří v několika vlnách přišli ve druhé polovině 16. století do Prahy, mluvili románskými jazyky a pocházeli většinou z oblasti mezi dnešní Itálií a Švýcarskem, kde leží Luganské jezero.

Jedná se o hranice švýcarského kantonu Ticino a kraje Lombardie na italské straně. Schopní řemeslníci a stavitelé našli pracovní uplatnění v rudolfínské Praze, sídelním městě císaře Rudolfa II. Habsburského. Bylo by jistě zajímavé pátrat po tom, jakým

konkrétním jazykem či dialektem mluvili, protože dnes jsou za Vlasy považováni téměř výhradně Italové.

Do jaké společenské a náboženské situace v Praze přišli? Po Tridentském koncilu se i v utrakvistické Praze začala prosazovat rekatolizace a sílil kult Panny Marie. Měšťanská vrstva mluvila česky nebo německy, z jazykových a patrně i náboženských důvodů si příliš nerozuměla s početnou italskou komunitou. Izolo-

Pohled do kupole

vanost společenství vedla k založení Italské kongregace v roce 1573, podporované klementinskými jezuiti a oficiálně uznané katolickou církví v roce 1580.

Vlaši v Praze se řídili heslem „Pro deo et paupere – Bohu a chudým“, vlastními silami si vystavěli svou kapli v Karlově ulici, vysvěcenou v roce 1600. Jejím hlavním stavitelem měl být Domenico de Bossi, který získal občanství ve čtvrti Malá Strana 15. ledna 1591. Kromě vykonávání zednického řemesla byl také rektorem Kongregace. V jeho domě v dnešní Vlašské ulici na Malé Straně byla také poskytována sociální pomoc pro chudé a potřebné. Těch neustále přibývalo a proto spojením několika budov včetně domu Domenica De Bossiho vznikl pod Jánským vrškem barokní Vlašský špitál.

Obsah tubusových schránek

Ten byl dekretem Rudolfa II. osvobozen od daní a poplatků, navíc mu byla umožněna koupě dalších nemovitostí a přijímání darů, jež se staly významným

příjmem pro špitál sloužící jako nemocnice, porodnice a sirotčinec. V rámci špitálu vznikla také druhá kaple Vlachů v Praze, dokončená v roce 1617 pod vedením stavbyvedoucího Domenica de Bossiho. Po přerušení činnosti špitálu způsobené reformami Josefa II., se v roce 1804 obnovuje provoz sirotčince, ale porodnice už je definitivně přesunuta do nového ústavu U Apolináře na Novém Městě pražském.

Při rekonstrukčních pracích na Vlašské kapli u Klementina se našly dvě tubusové schránky, obsahující zprávy pro budoucí generace, většina materiálů pochází z 19. století. Tubusy byly nalezeny v lucerně na střeše a ve zvonici kaple. Musí být vzrušující otevřít takové schránky, v napjatém očekávání jejich obsahu. Zažloutlý papír byl v dobrém stavu a texty v němčině, italštině a češtině bez problémů čitelné. Na jakém médiu a jaký obsah dnes zanecháme my pro další generace? Budou nosič umět přečíst třeba za sto let? A tak může volba padnout opět na starý dobrý papír.

Rekonstrukce bude na jaře pokračovat obnovením fresek a vnitřní výzdoby, kterých se ujmou italsí restaurátoři. A tak se přibližně za rok můžeme potěšit pohledem na významnou pražskou památku, na vzácný interiér ve tvaru oválu, dva vnitřní ochozy a freskové obrazy Panny Marie, oblíbeného manýristicko-barokního námětu výtvarného umění.

© Text a foto Michaela Krčmová, Italské velvyslanectví v Praze

Výlet s delfínem

Tapsy je moc pěkná holka. Je Angličanka a žije se pronajímáním plachetnic v „Punta Ala“. Mnoho mužů ji obdivuje a více méně tajně miluje, také Alberto. Alberto je přítel Massimův, což je syn Balba. Tak jsem se k tomu jobu dostal.

Alberto mi volal, jestli nemám pár dní volna, Tapsy by prý potřebovala pomoci. Měl jsem několik dní volno a udělat něco pro Tapsy, o to by se kterýkoliv muž ze Scarlina roztrhal, i já. Šlo o to, dopravit jednu „Jednapadesátku“ z Elby na Sardinii a předat ji tam nájemcům. Skipper Enzo byl sám a potřeboval posádku.

Tapsy dopravila nás dva gumovým člunem do Porta Azzurra na Elbě, kde lod' stála. Nejdřív bylo nutné ji umýt a nablýskat a provést nutné opravy. Enzo mi ukazoval, jak by to dělal on, já mu zase říkal, jak bych to udělal já, dohodli jsme se okamžitě. Mosazné díly, jako šrouby, matky, kování a podobné jsme koupili v Porto Azzurro, kam jsme dojeli také natankovat. Večeřeli jsme pizzu hned vedle obchodu s kováním.

Spali jsme krátce, čas spěchal, k polednímu byly opravy hotové a mohli jsme vyrazit. V konzumu v Portu jsme nakoupili chleba, sýry, salámy a vodu, také na trochu vína zbylo.

Enzo byl zkušený skipper. Vysvětlil mi vše, co jsem potřeboval vědět pro řízení lodě a jak obsluhovat GPS-automatiku. Vítr nebyl příznivý, a tak jsme jeli na motor. Když si byl Enzo jistý, že se na mne může spolehnout, domluvili jsme si čas vy-

střídání a on si odešel lehnout. Měl prý za sebou několik tvrdých dnů a potřeboval se vyspat.

Řídil jsem lod' jižním směrem. Na dosah jsme měli Monte Christo, ke kterému se ale nesmí, jen s povolením. Je to obrovská skála v moři a zajímala mě. Myslел jsem si, že to asi bude jedno, pojedu-li trochu blíž, než je ta stanovená distance dvou mil, ale viděli nás a vystřelili na varování. Tak jsem stočil lod' do správného směru a pokračoval dále na jih.

Ačkoliv jede lod' poměrně pomalu a moře okolo je daleké a široké, není to vůbec nudné. Ujistil jsem se, že mineme mělčiny dost daleko a pak jsem se věnoval okolí. Nejdříve jsem pozoroval racky, jak se za námi prohánějí, doufajíce na něco ke snědku. Nedostali nic. Nedaleko lodi si hrálo pár delfínů, ale ti si nás vůbec nevšimli. V dálce napravo byla vidět silueta Korsiky, zatím co pevnina byla nalevo za obzorem. Okolo deváté se začínalo stmívat a obloha i se svým odrazem v moři měnila každou chvíli náladu. Vlastně to bylo celé uchvacující. Jen na to samotu bych si asi musel zvyknout.

O půl desáté přišel na palubu Enzo. Vyspaný vypadal již lépe. Také měl hlad. Najedli jsme se, popovídali trochu a já jsem si šel lehnout. Zdálo se mi, že se mnou někdo mlátí o lůžko. Když jsem otevřel oči, vyděl jsem, že to není sen. A zas už mě to zvedlo do vzduchu a znovu se mnou uhodilo do postele. Oblékl jsem se rychle a vylezl nahoru. Moře okolo se zdvihalo a obrovské vlny pohazovaly s naší lodí jako se splávkem. „Co je?“ ptal jsem se vyděšen. Enzo mi vysvětlil, že se náhle zvedl vítr, tudíž otočil lod' na severozápad, a že se vracíme ke Korsice. Společně jsme drželi směr, pak odešel do kajuty, študovat mapu. Viděli jsme před sebou maják z Porto Vecchio, ale museli jsme se kvůli skaliskům přibližovat jen opatrně.

Enzo mi vysvětlil, jak držet lod' proti vlnám a když viděl, že mi to jde, odešel si na chvíli lehnout. Jestli spal, nevím. Asi o půl šesté se začalo rozednívat. Enzo vylezl, vzal zase kormidlo a provedl lod' mezi skalisky až k malému zálivu, kde jsme byli kryti před vlnobitím. Ale vítr tam byl stejný. Byly zde schovány již dvě lodě, jedna francouzská a jedna holandská. Zakotvili jsme v bezpečné vzdálenosti. Enzo mi vysvětlil, jak správně upevnit kotvu v písku. Zřejmě měl pravdu, protože holandská lod' se utrhl a posádka měla co dělat, aby ji nerozbili na skalách ve vjezdu do zálivu. K nám do závětří se již nevrátili. Nasnídali jsme se, vlastně to byl už pozdní oběd, pak jsme zkoušeli podat radiem zprávu, kde jsme a že se nám daří dobře. Po mnoha pokusech dostal Enzo konečně potvrzení o příjmu depeše. Pak jsme šli spát.

Vzbudili jsme se k večeru. Vítr byl stále stejný, na pokračování v plavbě nebylo ani pomyšlení. Otevřeli jsme láhev vína a povídali si. Enzo se zajímal o můj životopis a pak mi vyprávěl svůj. Ten byl dost napínavý: Enzo byl elektroinženýr, dělal ale do mechaniky. Měl v Janově svoji firmu, ale díky podrazu janovské justice firma zkrachovala. I svoji krásnou plachetnici musel Enzo prodat. Toho zkorumpovaného prokurátora jsem znal, koncem sedmdesátých let utekl do Švýcarska, kde měl ulity své peníze, jeho syn je teď generálním prokurátorem ve švýcarském Tesině. Protože vždycky plachtil, protloukal se teď Enzo opravami lodí nebo jako skipper. Šli jsme spát pozdě.

Ráno nebylo po větru ani stopy, nebe jako vymydlené a tak jsme hned po snídani vyrazili. Moře bylo klidné, jen při přejíždění Bocche di Bonifacio bylo ještě cítit obrovské vlny ze středozemního moře. A dostali jsme doprovod: připojil se k nám delfín, kterému se zřejmě zalíbila naše loď. Proháněl se okolo a ukazoval, co všechno umí: plavat na zádech, skákat vysoko z vody, otáčet se ve vzduchu a pak se zase hluboko potopit. Že svádí naši loď jsme pochopili, až když začal št'ouchat nosem do přídě: „Vidíš, co všechno umím? Nechceš si se mnou také hrát? Pojd', št'ouchni do mě taky!“ Byl s námi více než tři hodiny, musel být hrozně zklamán, že ta naše pitomá loď na jeho námluvy nereagovala. Opustil nás teprve, když jsme vjížděli mezi ostrovy Parco nazionale della Maddalena na severovýchodní špičce Sardinie. A pak již jen hodinku a půl a přistáli jsme v Cannigione, natankovali loď a předali ji skipperovi skupiny, která si ji najmula na příští tři neděle. Už na nás čekali.

Dostat se z Cannigione do Olbie, odkud nám odjížděla loď zpět na pevninu, nebylo snadné: nejdříve taxíkem do Arzacheny, odtud autobusem do Monti a z Monti vlakem do Olbie. Díky tomu, že veřejné dopravní prostředky jezdí pomalu a zřídkka, mohl jsem se intensivně pokochat touto překrásnou, divokou sardskou krajinou. Jednou se sem budu muset vrátit na delší dobu! No a dále už v civilisaci: z Olbie lodí do Livorna, pak vlakem zpátky do Folloniky, kde nás vyzvedla Tapsy.

To byl výlet! A zážitek, jako bychom byli objeli půl světa! Nemyslíte?

Jan Kříž

Povolení k pobytu

Mnoho lidí má panický strach před italskou byrokracií. Věřte mi, strach není k ničemu. Mnohem lepší je obrnit se božskou trpělivostí, andělskou schovávavostí a i trochu čertovským humorem, neboť nemáme šanci. No posud'te sami:

Jsem původem Čech, v důchodu a od roku 1999 žiji v Masse Marittimě, v provincii Grosseto v Toskánsku. Chci předem podotknout, že jinak je Toskánsko překrásné a velmi příjemné.

V listopadu 2004 vypršelo mé povolení k pobytu a tak jsem zajel 20. listopadu do Grosseta na questuru, abych požádal o nové. „Vy, pane Kříž, vy jste evropský občan, a tudíž nepotřebujete v Itálii povolení k pobytu.“ mi řekli. „Pravděpodobně dostanete evropskou kartu. Ale ta trvá trochu déle.“ „Jak déle asi?“ zeptal jsem se. „No asi dva měsíce.“ „Tak dobře, udělejte, co je potřeba.“

Rok předtím jsem si musel obnovit pas. Na questuře mě žádali, abych přinesl od českého velvyslanectví potvrzení, že osoba ve starém pasu a osoba v novém pasu jsou jedna a tatáž osoba. Napsal jsem na velvyslanectví do Říma. Odepsali mi, že můj dopis předali na konsulát. Při příští návštěvě v Římě jsem se tam zastavil, byli vždycky velmi příjemní. Bohužel se mi nepodařilo vysvětlit paní Dr. Loudové, co ti na questuře vlastně chtějí a tak zatelefonovala do Grosseta sama. S pochybami

o legalitě takové žádosti, které ovšem nevyslovila nahlas, mi napsala oduševněle žádané potvrzení; hned den nato jsem ho přivezl do Grosseta. Byli spokojeni, ironie si nepovšimli.

O Vánocích 2004 jsem byl v Praze. Zastavil jsem se na Italském konsulátě. „Bez jakýchkoliv dalších podmínek Vám musí dát Evropskou kartu, tak to říká zákon“ mi odpověděli na moji otázku. Ovšem jeden můj italský přítel, marescialo carabinieri mě vysvětlil: „Evropské zákony v Itálii neplatí. Italský zákon ještě nevyšel. Kdy vyjde se neví, může to trvat roky. Mohou dělat co chtějí, neexistuje předpis ani kontrola.“ A měl pravdu.

Měl jsem také potíže se zdravotním pojištěním: bez povolení k pobytu mne nemohou pojistit a bez zdravotního pojištění nedostanu povolení k pobytu. Dámy ze zdravotní pojišťovny znají absurditu tohoto nařízení a mají na ni svoji zbraň: pojistily mne provisorně, když dostanu povolení, stává se pojistka automaticky definitivní. „Víte oni v Grossetu ...!“ „Ano, vím dobře.“

Od začátku března jsem telefonoval každý týden na questuru, jestli je můj dokument již hotov. Nebyl. Jednou v noci přišla ke mně domů městská policie. Vystrašený jsem otevřel.

„Pane Kříž, už jste si vyzvedl na questuře v Grossetu Vaše povolení k pobytu?“ „Ne,“ řekl jsem, „nevyzvedl, protože podle nich ho prý nepotřebuji. Jaký dokument mi dají, nevím. Neznám vaše zákony. Nemohu je znát, když je neznáte ani vy sami! Zavolejte do Grosseta vy!“ Byl bych řekl ještě víc, ale policistu, kterého ke mne v noci poslali, jsem dobře znal. Choval se vždy velice slušně a nechtěl jsem ho urážet. Jak se dalo očekávat, neudělali nic, ale nechali mne již na pokoji.

Konečně 14. dubna, tedy půl roku od mé žádosti, mi dali ten všude netrpělivě očekávaný dokument: povolení k pobytu, jako jsem ho měl vždycky předtím a které podle nich již nepotřebuji.

Jan Kříž

Jan Evangelista Purkyně a jeho vztahy k Itálii

V roce 1834 uveřejnil Časopis českého muzea překlad šestnáctého zpěvu eposu „Osvobozený Jeruzalém“ italského spisovatele 16. století Torquata Tassa. Ten byl Jungmannovou generací zařazován mezi největší postavy světové literatury jako je Petrarca, Shakespear, Goethe a další.

Přeložit toto Tassovo dílo se pokoušelo již několik autorů. Zájem o toto dílo vedle motivů literárních přitahoval i motiv politický – živé sympatie k Italům a jejich

osvobozeneckým snahám. Češi sledovali dění v Itálii se zájmem a roli hrálo i to, že mnozí přišli do osobního styku s italskými revolucionáři. Vincent Žák, kněz, který působil jako duchovní správce na brněnském Špilberku, se sblížil s vězněným Silviem Pellicou, o čemž nacházíme zprávy i v jeho vězeňském deníku „Le mie prigioni“, Žák se pokusil přeložit Tassovo dílo do češtiny, a když se ukázka z tohoto překladu objevila v roce 1833 v časopise Krok, ožádal Purkyně Palackého, redaktora Muzejníku o vytištění šestnáctého zpěvu jeho překladu. V Purkyňově pozůstalosti se nacházejí doklady, že Purkyně přeložil báseň celou. Překlad však nebyl vydán tiskem. Zájem o překlad Osvobozeného Jeruzaléma není tedy překvapivým, nečekaná je však osoba autora tohoto překladu.

Purkyně, který měl po celý život blízký vztah k literatuře, se ve svých vzpomínkách svěruje, že již jako mladík si po jistou dobu dokonce přál stát se básníkem. Překládal často, z němčiny Goetha a Schillera, do polštiny přeložil Čelakovského Ohlas písní českých. Italštinu zvládl již jako novic piaristického řádu a o italské umění a vědu se zajímal po celý život.

Badatelským zájmem Purkyňovým byla i fyziologie smyslového vnímání, zraku i sluchu, a proto se slavný vědec zabýval i otázkou takzvaného Tartiniho třetího tónu. Tartini byl houslista, skladatel a hudební teoretik 18. století. Většinu života strávil v Padově, ale někdy vycestoval z Itálie k hudbymilovným aristokratům a v letech 1723–1726 žil v Praze ve službách hraběte Kinského. Tartini pozoroval, že při znění dvou konsonujících vyšších tónů, vzniká třetí hlubší tón, s nimiž tvoří dokonalý akord. Purkyně došel k závěru, že vnímání tohoto jevu je ryze subjektivní záležitost. Napsal doslova: „Nechme dva čisté diskantové hlasy v intervalu velké tercie hodnou chvíli a stále silněji zazníti, postavme se blízko těchto hlasů a uslyšíme Tartiniho tón jako uvnitř hlavy se ozývající. Vzdalujeme-li se od zdroje zvuku, nepodaří se určit místo, odkud třetí zvuk pochází. Kdykoliv se o to pokusíme, budeme vždy ve vlastním uchu vedeni jako k hlavnímu jeho sídlu. Z toho lze soudit, že je výhradně subjektivní.“

O jeho přímo rodinný vztah k Itálii se zasloužil jeho mladší bratr Josef. Oba vystudovali gymnázium v Mikulově, Jan po krátkém působení u piaristů jako novic Silverius řád opustil a vstoupil v Praze na lékařskou fakultu. Bratr Josef získal technické vzdělání na stavovském technickém ústavu v Praze a stal se odborníkem na stavební práce silnic, mostů a železnic. Za prací byl vyslán do Terstu, kde ho okouzila černoooká krasavice Josefa. Sympatie byly vzájemné a v roce 1819 se konala svatba. Tím se stal Josef zakladatelem italské větve Purkyňova rodu.

Josefova manželka, podle slov přátel veselá, bystrá a dobromyslná ženuška, měla ke svému švagru Janovi obdiv a úctu. V literárním archivu Památníku národního písemnictví v Praze na Strahově je uloženo dvaadvacet dopisů, které Janovi napsala v letech 1826–1828, v nich se svěruje se svými radostmi i starostmi, píše, že Jan je jejím nejlepším přítelem, jehož dopisy jsou pro ni velkou útěchou. Josef Purkyně působil na několika místech, z Terstu byl přeložen do Lvova, kde vypracoval pro-

jekt železnice, pak vysoušel pobřežní bažiny u Aquileie, vyměřoval nivelizaci řeky Soče, pak znovu do Lvova, tam vypracoval projekt nově budované železnice. Později byl jmenován profesorem pozemního a vodního stavitelství na vídeňské polytechnice. Jeho odpovědná a vyčerpávající práce se však podepsala na jeho duševním zdraví a v roce 1833 byl penzionován.

V uvedeném manželství se narodilo pět dětí, syn Jan se v Terstu oženil s Angličankou Luis Bachelerovou, usadil se v Benátkách a i jeho syn, který narozený v Terstu si vybral za choť Italku Normu Grilliovou. Italská linie rodu Purkyňů pokračovala jeho synem Oskarem, který měl dvě dcery Marii a Floscu. Z dalších dětí nejvíc zpráv máme o dceři Nině, i ta korespondovala se svým slavným strýcem a radila se s ním o svých životních plánech. Stala se herečkou a získala angažmá v Josefském divadle ve Vídni. I když svou dráhu v tomto divadle úspěšně rozvíjela – byla jí například svěřena ústřední role Luisy v Schillerově dramatu Úklady a láska – když uzavřela sňatek s psychiatrem K. Petrichem, divadlo opustila. Následovala svého manžela, který se stal okresním lékařem ve Waidhoffenu u Ybbsu. Tam přijal dr.Petrich svého tchána Josefa Purkyně do své péče. U manželů Petrichových pak žila i matka Nini a v Ybbsu Josefa navštívil v roce 1864 jeho bratr Jan.

Zmínili jsme se již o tom, že Purkyně se po celý život zajímal o literaturu. Po svém návratu do Prahy z Vratislavi v roce 1850 se bavil tím, že do několika českých časopisů zasílal krátké básně, epigramy a „hybridky“. Tak nazval formu své tvorby, v níž se střídají české verše s verši v jiném jazyce – latině, němčině a italštině. V česko-italské hybridce Purkyně zveršoval recept na dobře připravený salát, který je současně návodem na dobře napsanou báseň.

Insacta, buon'salata
poi aceto, ben'ogliata.
Aby báseň dobrá byla,
právě všem se zalíbila
obecnou by měla cenu:
vezmi látku oblíbenou,
dej do látky vtipu soli,
zaostří satirou cokoliv,
pak se k tomu přileje
citlivosti oleje.

Historie života Albrechta z Valdštejna, vévody frýdlantského

Pražské nakladatelství Dauphin vydalo koncem minulého roku ve velmi zdařilé úpravě překlad tisku *Historia della vita d'Alberto Valstain, Duca di Fritland* z pera italského historika 17. století, hraběte Galeazza Gualda Priorata, který vyšel v Lyonu v roce 1643 s věnováním francouzskému králi Ludvíku XIII. Kniha dokonce zachovává původního segmentování textu s poznámkami na okraji a pravidelnými, hvězdičkou označenými filozofujícími postřehy jeho autora, který v nich staví na odív své znalosti a nenápadně podsouvá své názory. Priorato rozhodně nebyl historikem dnešního ražení, jak dokládá rovněž jeho zřejmá snaha o vysoký literární styl, který si vyžadoval nesnadný a adekvátní překlad. V případě této publikace obsah rozhodně nezaostává za formou, neboť tohoto náročného překladu se se ctí zhostila vedoucí oddělení italistiky Slezské univerzity v Opavě doc. Eva Klímová. Zatímco historici tak ocení význam informací z pera ve své době slavného evropského historika Priorata a jeho pohled současníka na slavného kontroverzního hrdinu třicetileté války, lingvisty okouzlí typický barokní jazyk plný složitých větných struktur, metafor a přirovnání, o četných odkazech na antiku nemluvě. Překlad samotného textu doplňuje rozsáhlá předmluva italského bohemisty Alessandra Catalana a je opatřen poznámkami doc. Zdeňka Hojdy.

Jaroslava Malá

Karel IV. a Itálie (2. Díl)

Karel a Itálie v české kinematografii

Římský císař, český, italský král, hrabě lucemburský a markrabě moravský, ale také poslední korunovaný král arelatský je v České republice nejvíce ceněnou historickou postavou. Není tedy divu, že o něm vzniklo nejen množství knih, ale i televizních dokumentů a také několik filmů. Dva ze čtyř pak značně reflektují právě i Karlova italská tažení.

První film o Karlu IV. je z roku 1969 od režiséra Karla Steklého a nese název *Slasti Otce vlasti*. Autoři velmi volně jako předlohu využili motivů z knížky Františka Kubky *Karlštejnské vigilie* a ztvárnili období Karlova mládí. Přestože se rozhodně příliš nedrželi historie, zapracovali humornou a přetvořenou formou některé historické motivy. A právě pobytu Karla v Itálii je věnována jeho značná část.

Další dva české filmy ze sedmdesátých let, komediální muzikál *Noc na Karlštejně* (1973) a drama značně poznamenané komunistickou normalizační ideologií *Smrt císaře a krále Karla IV.* (1978) se dějově odehrávají pouze v Čechách. Avšak v souvislosti se 700. výročím narození Karla IV. vznikl v roce 2016 film režiséra Václava

Křístka Hlas pro římského krále. Vzhledem k tomu, že se věnuje událostem Karlova mládí, respektive dějově vrcholí rokem 1346, kdy byl Karel zvolen králem římským, jsou zde opět zdůrazněny italské momenty Karlova života. Je zde například zpracována událost v Pavii roku 1331, kdy se Karla a jeho družinu pokusili otrávit, nebo Karlův prorocký sen v Terenzo. A s ním souvisí i poněkud majestátní závěr celého filmu zasazený do období Karlovy cesty za císařskou korunou.

Náhled do hodnocení Karla v zahraničí

V zahraničí byl ovšem pohled na osobnost Karla IV. mnohdy kritičtější než u nás. Je pochopitelné, že například v Itálii se na panovníkovu postavu dívali ze zcela jiného úhlu. Již Karlův současník, florentský kronikář Matteo Villani psal o Karlově cestě do Itálie v roce 1355 dosti kriticky, dokonce uvedl, že Karel se z ní vrátil sice s korunou a plným měšcem peněz, avšak bez velké slávy a s ostudou za zostuzení císařského majestátu. Villani byl Florentin, jejich vztah k zaalpským císařům byl ve středověku vesměs negativní, a i toto musíme mít na zřeteli. Nicméně nebyl sám, mnozí z Apeninského poloostrova Karlu IV. vyčítali buď že v Itálii kořistil, nebo naopak, že zde věci jako císař nedal do pořádku, případně obojí. Například Francesco Petrarca Karlovi napsal, že pro Čechy již udělal dost, a nyní že by se měl věnovat Itálii. Také už jmenovaný humanista 15. století Enea Silvio Piccolomini, pozdější papež Pius II., měl ke Karlovi ve své České kronice podobné výhrady: Panovník vsutku slavný, jen kdyby si nebyl býval více hleděl českého království než římské říše.

V Itálii však najdeme také místo, kde si památku Karla IV. připomínají jednoznačně pozitivně: V toskánském Montecarlu. Není divu, vždyť Karel IV. toto městečko jako pevnost na přelomu let 1332–1333 založil a po sobě pojmenoval. Jak už jsem předeslal, bylo to poprvé, kdy takto použil své jméno a následně se s touto praxí u Karla setkáváme častěji. Se jménem tohoto panovníka se skutečně můžeme v Montecarlu setkat na každém kroku – kromě vlastního názvu města zde najdeme i jeho ulici, bar Carlo IV nebo i červené víno stejného jména.

Montecarlo však v Itálii není jediné, kde najdeme stopy po Karlu IV. Za zmínku stojí i Cividale del Friuli, kde bychom našli další, byť nepřímou. Zachovala se tu tradice, kdy při každoroční mši při Epifanii 6. ledna jeden z kněží drží v ruce obnažený meč – tzv. Messa dello Spadone. Tradice četby Evangelia při mši s obnaženým mečem v ruce máme dochovanou poprvé v případě vánoční mše v Basileji v roce 1347 od Karla IV., který tak symbolicky dával najevo svou moc světskou i duchovní. Ve Furlánsku byl tento zvyk zaveden místním vládcem a patriarchou Marquardem di Randeck v roce 1366. Patriarcha tak po Karlově vzoru chtěl dát najevo stejný smysl – svoji roli vládce duchovního i světského a v Cividale se tento zvyk zachoval dodnes.

Pavel Helan

Český dirigent Jakub Hruša zářil v Římě

Cyklus tří koncertů symfonického orchestru římského státního Konzervatoria Santa Cecilia skončil pro dirigenta Jakuba Hrušu dlouhou ovací dvou tisíc posluchačů ve velkém sálu místního Auditoria. Soubor předvedl pod jeho taktovkou Smetanovu „Mou vlast“.

Konzervatoř Santa Cecilia a její symfonický orchestr patří k nejprestižnějším hudebním institucím v Itálii a hostí nejvýznamnější umělce světa. Příští koncert zde bude konat slavný klavírista Daniel Barenboim. Velký sál je součástí moderního hudebního centra „Parco della musica“ projektovaného známým architektem Renzem Pianem a má vynikající akustiku.

V Itálii je ze Smetanova cyklu známa hlavně Vltava, ostatní mnohem méně. Publikum ale přijalo s nadšením i pro něj patrně dosti neznámé symfonické básně jako Z českých luhů a hájů, Vyšehrad nebo Blaník. K lepšímu pochopení hudby, života i díla Bedřicha Smetany přispěl určitě i zasvěcený komentář Fabia Scipioniho.

Pokud se týká orchestru, Jakubu Hrušovi se podařilo dobře skloubit klasickou českou hudbu s italským temperamentem. Výsledek se projevil v závěrečné několikaminutové ovaci.

Řemeslná výroba houslí a klavírů

Každoročně vyrobí velké světové továrny přibližně 30 milionů houslí a všeobecně smyčcových nástrojů. Směřují na agresivní a dnes globální trh.

Naopak ze všech italských dílen jich vyjde každým rokem jen 5000, což je samozřejmě kapka v oceánu. Jenže: čínské housle stojí okolo 100 EUR a pro nákup řemeslně vyrobených italských houslí musíte zaplatit 10 000 EUR. Takže se o konkurenci nedá hovořit. Jména jako Stradivari, Guarneri del Gesu, Montagnana, Guadagnini či Amati proslavila italské houslaře v celém světě v sektoru kde umění a řemeslný um žijí ještě pohromadě.

Italská produkce tedy ztratila primát, pokud se týká množství, ale zůstala kvalitní. „Naše housle zpívají, každý exemplář má svou vlastní charakteristiku a ta se nedá napodobit“, říká známý virtuos Uto Ughi.

„Bohužel, jako vždy v Itálii, je vše ponecháno na osobní iniciativě a tak každý houslař se skutečně musí ohánět, aby v konkurenci přežil. Je třeba asi těch 150 výrobců v Cremoně (odkud Stradivari a Guarneri pocházeli) se spojilo a bylo schopno vyrábět spolehlivý, ale cenově přístupný nástroj pro studenty, či k pronájmu. Pro-

tože v opačném případě konkurence nejen z Číny ale i z Polska či Rumunska nás dostane do krize“ říká Antonio Piva, ředitel místního veletrhu.

Cremona se ale snaží tradici udržet. Je zde houslařská škola, frekventovaná 170 studenty z 15 zemí, kde se též nachází Muzeum houslí, nové Auditorium a veletrh, na který každým rokem přijede 300 vystavovatelů.

„Naše nástroje nejsou vyráběny strojově jako jinde, ale ručně. Cremona je symbolem vysoké kvality. Jenže je stále obtížnější tuto kvalitu moci prodat“ říká Otello Bignami jeden z nejznámějších italských houslařů současnosti.

Odlišný je příběh výrobce klavírů Fazioli, který se během 35 let, (výroba začala v roce 1981) se stal něčím jako Ferrari klavírní produkce. Paolo Fazioli, Říman, se tenkrát rozhodl odejít na sever, do městečka Sacile nacházejícím se na hranicích mezi Benátskem a Furlanskem. Je povoláním inženýr ale také vystudoval klavír na římské konzervatoři Santa Cecilia. A tak jako mnoho Italů začal „na koleně“, opustil rodinnou továrnu na výrobu nábytku a začal s řemeslnou výrobou klavírů. Teoreticky pokus neměl naděje na úspěch, k tradičnímu velíkánovi Steinway (který vyrábí v New Yorku a Hamburku) se v kategorii drahých nástrojů připojila japonská Yamaha, která se také zmocnila známé rakouské firmy Boesendorfer. Jenže houževnatý Fazioli a jeho spolupracovníci se nevzdali. Fazioli dostal nápad, ve snaze vyrobit nejlepší klavír na světě se rozhodl použít pro výrobu svých klavírů tzv. červený smrk z údolí Val di Fiemme v italských Alpách (nedaleko Trenta), jehož dřevo již po staletí používají houslaři. Fazioli je dnes světoznámá značka. Ale tak jako Ferrari, nezajímá ji masová ale vysoce kvalitní řemeslná výroba. Každý klavír je originál. V roce 2015 padesát zaměstnanců firmy vyrobilo 136 koncertních klavírů. „Začátky byly samozřejmě obtížné, kdekdo mi říkal, že výroba klavírů nemá budoucnost. Ale v okamžiku, když známá Julliard School v New Yorku koupila náš nástroj, jsem věděl, že máme definitivně vyhráno“, říká Fazioli.

Nástroje Fazioli začaly pronikat i do České Republiky. Jeden exemplář si zakoupilo Rudolfinum a nedávno tento nástroj zvítězil i ve výběrovém řízení Hudební školy v Litvínově.

Biskup a karabiniéři společně proti podvodům

Ve stále stárnoucí Itálii se důchodci stávají častou obětí podvodů. Severoitalský okres Ivrea není výjimka. „Přišli ke mně dva slušně oblečení mladíci a ukázali mi průkaz ENEL (italského ČEZu) a že prý potřebují zkontrolovat počítač. Pustila jsem je dovnitř“ říká 80letá paní Maria. „A najednou jsem viděla, jak se mi hrabou ve skříni, i po celém bytě. Ukradli mi šperky a veškerou hotovost. Uvěřila jsem jim, vypadali jako zaměstnanci firmy“ prohlásila s pláčem karabiniérům. Místní katolická církev a karabiniéři našli originální způsob jak proti tomuto jevu bojovat. 25% obyvatel okresu je starší než 65 let. „Každý týden se na nás obrátí minimálně 20 osob

se stížností, že byli vykradeni, oklamáni či jinak poškozeni“, potvrdil situaci místní Státní zástupce Giuseppe Ferrando.

Biskup Edoardo Cerrato dostal nápad. Spojil se s velitelem místní posádky karabiniérů Domenicem Guerrou a oznámil, že během víkendu 29. a 30. října se v 17 kostelech diecéze bude konat zcela mimořádný obřad. Nejdřív se kněz bude sloužit mši pro věřící. Ale jakmile skončí, se k přítomným ať již katolíkům či nevěřícím obrátí karabiniéři, kteří jim vysvětlí, jak se mají chovat v případě, že za nimi přijdou údajní zaměstnanci různých firem, kteří se vykážou naprosto falešnými dokumenty a budou jim nabízet kontrolu či nižší ceny elektřiny, plynu, vodovodu, topení či jakékoliv jiné služby. „Neotevírejte nikomu a zavolejte okamžitě 112“, radil v Ivrei kapitán Guerra. Mimo toho karabiniéři rozdali přítomným leták s instrukcemi, jak se v podobných případech chovat. „Akce měla nečekaný úspěch mezi obyvatelstvem a budeme ji v příštích týdnech opakovat“, prohlásil biskup Cerrato a dodal: „tohle není žádný pokus o nalákání lidí do kostela. Kdo chce přijít na mši přijde, ti druzí jsou vítáni po jejím ukončení. Myslím, že toto je skutečná služba našim lidem“.

Zpráva se z Ivrey rozšířila do celé Itálie. „Je to dobrá věc a církvi za to patří dík, i když musím říct, že o toto by se měl starat stát. A dodám, že by si od biskupa Cerrata měly vzít příklad banky, pojišťovny a další instituce, kterým se také občas podaří nezkušené starší lidi napálit“, komentoval známý novinář Oscar Giannino.

Summit Evropské Unie

Summit Evropské Unie, který se bude konat 25. března v Římě u příležitosti 60. výročí podpisu Římských dohod, které vedly k zrodu EHS by se nemusel stát tradičním oslavným ceremoniálem, na který se za několik dní zapomene. Podnět k tomu daly země Beneluxu, které navrhují překonat současnou krizi Unie vytvořením společenství, založeném na odlišných formách integrace. Na neformálním setkání na Maltě se poprvé k tomuto návrhu připojila i Angela Merkelová. Italská vláda s tím plně souhlasí, i když si je vědoma některých rizik.

„Merkelová konečně opustila politiku nehybnosti a pochopila, že tvrdohlavé naléhání na tom, že se nic nesmí změnit je zárukou rozpadu Unie“ prohlásil bývalý italský premiér Enrico Letta, který dnes řídí pařížskou Ecole des études politiques. A současný ministr zahraničí Angelo Alfano dodává: „poněkud se divím překvapení, které prohlášení Merkelové v Itálii vyvolalo: Evropa o více stupních integrace už existuje. Některé země jsou součástí jednotné evropské měny, jiné ne. Některé země jsou součástí NATO a některé ne. A některé země chtějí užší integraci a jiné naopak. A to je třeba realisticky vzít na vědomí“.

„Vlastně by nám Donald Trump mohl pomoci, protože otrásl některými tabu, týkajícími se například naší obrany a může být, že to EU probudí, protože nám je jasné, že o něj vůbec Trump nestojí a raději bude vyjednávat s každým státem

zvlášt', napsal v „Il Corriere della Sera“. Enrico Letta dodává, že „Itálie jakožto jeden ze zakládajících členů by měla být ve skupině těch, kteří se procesu reforem aktivně zúčastní“.

Problém není politický ale ekonomický. Řím má zájem na společné ochraně hranic, na vytvoření společných vojenských jednotek, na společné imigrační politice (Římu se líbila poznámka francouzského presidenta Hollanda, že „UE není bankomat ani restaurace self service“ s narážkou na země, které sice přijímají fondy Unie, ale nechtějí přijímat uprchlíky.) Problém je ve stavu italské ekonomiky a financí. Protože užší integrace by mohla znamenat mít společného ministra financí a ten by mohl vynutit tvrdé snížení velkého italského státního dluhu. A to by jen posílilo rostoucí populistické tendence na Apeninském poloostrově. Problém je v tom, že státní dluh nepoklesl, přestože římské vlády velmi šetří. Jenže úsporná politika dle názoru mnohých právě vede ke krizi a pouze rozmach ekonomiky a nikoliv škrty mohou ten obrovský dluh konečně snížit. Neschopnost nalézt řešení by pak mohla „vystřčit“ Itálii na vedlejší kolej a to by v zakládající zemi Unie mohlo vést k velmi protievropské reakci. Zdá se, že předčasné volby zatím nehrozí, ale budou se konat nejspíše na jaře 2018. A mohly by i v Itálii přivést do vlády lidi, provolávající „Svrchovanost Itálie především“.

Dosavadní bilance primátorky Raggiové v Římě je negativní

Na jaře loňského roku Virginia Raggiová (39), kandidátka Hnutí 5Hvězd, získala při obecních volbách drtivou většinu 67% hlasů. Důvod byl jednoduchý – koncem roku 2014 vypukl velký korupční skandál, do kterého byli namočení představitelé pravého i levého středu, kteří spravovali střídavě město během posledních 10 let. Korupce zasáhla nejen městskou dopravu anebo odvoz odpadků, ale i sběrná střediska imigrantů či provizorní sídliště Romů. Hnutí 5Hvězd s heslem „poctivost“ slíbilo, že s podobnými praktikami skončí, protože s ostatními zkorumpovanými stranami nikdy nepůjde do koalice. A že bude spravovat město v zájmu občanů.

S dvoutřetinovou většinou v obecní radě Hnutí 5Hvězd koalici nepotřebuje. Raggiová zdědila po předchozích správách mimořádně obtížnou situaci. Řím je zadlužen, například část autobusů městské dopravy nemůže každý den vyjet, protože chybí peníze na náhradní díly a opravu.

Jenže se ukázalo, že mimo poctivosti ke spravování města je zapotřebí i kompetence a znalostí. Zakladatel Hnutí Beppe Grillo a jeho hlavní spolupracovníci nemají důvěru k reprezentativní demokracii. Podle nich jedinou zárukou je přímá demokracie, kdy členové hnutí se vyjádří k jakémukoliv problému hlasováním v internetové síti. Zvolení se pak mají výsledkem hlasování přísně řídit. V opačném případě Hnutí bude tímtež systémem rozhodovat o jejich vyloučení. Problém je v tom, že roz-

hodnutí o kandidátech padne na základě životopisu, který si členové hnutí přečtou na monitoru. Navíc pak o kandidátuře Raggiové rozhodlo hlasování 1500 členů.

Po sedmi měsících vlády nikdo nemůže obvinít Raggiovou a její správu z podvodů. Protože jim ale chyběla kompetence, museli se opírat o různé elementy, které byly napojeny na předchozí administrativy. Když se na to přišlo, museli být odvoláni, někdo byl dokonce zatčen pro předchozí podvody a výsledkem je absolutní nehybnost města, v situaci, kdy hospodářská a sociální krize je stále ostřejší.

„Za 7 měsíců jediné rozhodnutí bylo, že nechtějí Olympijské hry v roce 2024, a že chtějí zastavit stavbu třetí linky římského metra, problémy s dopravou pokračují. Řím vozí své odpadky do Rakouska, které na tom vydělává a přitom jsou ulice plné odpadků. Není divu, během 7 měsíců museli vyměnit vedení komunálních podniků aspoň dvakrát“, říká Roberto Giachetti z Demokratické strany, který byl při loňských volbách poražen.

Beppe Grillo a další představitelé hnutí Raggiovou podporují. Jsou si vědomi, že úspěch či neúspěch římské administrativy může být rozhodující pro výsledek parlamentních voleb, které se budou konat na jaře příštího roku. Prozatím je Hnutí 5Hvězd favoritem. Pokud se týká Říma, místní obyvatelé s trochou závisti pozorují, jak se Milán každým měsícem stává skutečným i když nikoliv oficiálním hlavním městem Itálie.

Papež František modernizuje i vatikánská média

Revoluce, kterou papež František přinesl do Vatikánu, se dotkne i médií. V tomto případě se ale jedná o úkol, který mu svého času svěřilo konkláve kardinálů. Důvodem je převratná technologická revoluce a potřeba snížit náklady, protože jak Vatikánský rozhlas, který vysílá v 39 jazycích, tak deník Osservatore Romano vykazují velké ztráty. Autorem plánu na reformy je nový Sekretariát pro komunikace, vedný kardinálem Edoardo Viganó.

Vysílačka Vatikánského rozhlasu se nachází od roku 1950 v Santa Maria della Galeria, asi 30 km na sever od Říma. Na vysílání krátkých vln zde pracuje třicet techniků. Její význam neustále klesá, protože se stále více používají satelity. Deficit rozhlasu obnáší přibližně 26 milionů eur ročně a 70 % nákladů jde na platy personálu. Příjmy rozhlasu jsou naopak nízké – pouze 700 000 EURO ročně. Podle nového plánu Santa Maria della Galeria by měla být uzavřena a rozhlas sloučen s vatikánskou televizí. Ta byla v poslední době vybavena nejmodernější technikou Ultra Hd a Hdr. Nevylučuje se ale jiné řešení – svěřit vysílání rozhlasu do rukou externí společnosti a ušetřit tak minimálně jeden milion eur ročně. Není vyloučeno, že vysílání v některých jazycích bude zastaveno. Nikdo ze zaměstnanců nebude propuštěn, stav se sníží postupným odchodem do důchodu anebo převedením na jiná pracoviště.

Změny se budou týkat i deníku *Osservatore Romano*, který vychází v Římě od roku 1861. Vychází v italštině a jednou týdně v dalších pěti jazycích. Přesné údaje o tiráži nejsou známy, ale ví se, že poklesly hluboko pod 30 000 výtisků denně. Ztráty dosahují přibližně 6 milionů ročně. Jak o to požádal papež František, informace katolické církve se musí přizpůsobit současným změnám. A proto mnohem větší význam než deník budou mít nové internetové portály v několika jazycích, které budou využívat moderní techniku zavedenou do rozhlasu a televize. Ani *Osservatore Romano* nebude propouštět. Novináři buď postupně odejdou do důchodu, anebo začnou pracovat pro nová média.

V Římě se objevilo více než 200 neobvyklých plakátů

V Římě se objevilo více než 200 neobvyklých plakátů. Na chodce i automobilisty se díval přísný výraz papeže Františka a pod ním text v římském dialektu. V překladu říkal toto: „Franto! Poslal jsi komisaře do různých kongregací, odvolal kněze, popravil vedení Maltézkých rytířů i řádu Františkánů neposkrvněného početí, ignoruješ kardinály. Tak kam jsi šoupl své milosrdenství?“

Papež František údajně na věc reagoval „s odstupem a v klidu“. Přesto ale po autorech pátrá vatikánská stráž a italská informační služba Digos. Nikdo ale nepochybuje o inspirátorech protestu. Jsou to konzervativní a tradicionalistické kruhy katolické církve, které stále otevřeněji protestují proti změnám, které papež František do Vatikánu přináší. „Bergoglio byl kardinálem v obtížných dobách v Buenos Aires a ví, že jeho akce vyvolá odpor“ říká John H. Allen, šéfredaktor největšího amerického katolického serveru Crux, „na kritiku odpovídá – oni dělají svou práci, já zase mou“.

Pokud se týká samotné kritiky, papež František veřejně nereagoval na dopis kardinálů Brandmüllera, Burkeho, Caffarry a Meisnera, podle nichž je velmi nebezpečný vstřícnější postoj vůči rozvedeným osobám, které uzavřely nový sňatek, obsažený v papežově výzvě *Amoris Laetitia*. V případě Maltézkých rytířů byl přinucen zasáhnou ostrou srážkou velmistra řádu s jeho kancléřem. Jedním z důvodů sporu byl vstřícnější postoj kancléře k použití kondómů v některých afrických zemích.

Luigi Accattoli napsal v deníku „*Il Corriere della Sera*“, že protesty jsou sice dosti hlasité, ale papež a jeho úzcí spolupracovníci si jsou vědomi, že většina věřících je na jejich straně a že on byl do své funkce postaven právě proto, že katolická církev cítila hlubokou potřebu změn. Tedy je zcela normální, že uvnitř 2000 let staré instituce existuje mnoho těch, kteří se změnám brání. „Ostatně to není poprvé. V roce 1986, když Jan Pavel II. zorganizoval první ekumenický den modliteb v Assisi, v Římě se objevily letáky, které ho obviňovaly z kacířství. Žijeme v době vypjatých sporů a tak se nelze divit, že se mohou týkat i papeže“, komentuje John L. Allen.

Papež František opět všechny překvapil

Papež František opět všechny překvapil. V pátek, 21. října, se z letní residence v Castelgandolfu, asi 30 km na jih od Říma, stane muzeum. Palác byl postaven počátkem XVII. století papežem Urbanem VIII. Městečko se nachází ve výši přibližně 450 metrů nad mořem a papežové se sem rádi uchylovali před horkem a dříve i malárií Věčného města. Jan Pavel II. toto místo miloval a rád si hrál s dětmi zaměstnanců paláce. Benedikt XVI. zde naopak rád hrál na milované piano.

Papež František zde naopak nikdy nepobýval. „Já nepotřebuji žádnou dovolenou“, prohlásil vícekrát. A těch několik dní odpočinku tráví vždy ve své římské residenci Svaté Marty. Na rozdíl od ostatních papežů ani nebydlí v Apoštolském paláci ve Vatikánu. „Chci sdílet svůj život s věřícími“, je jeho motto a František se ho drží. Na jeho příkaz byl již před časem zpřístupněn park a část paláce v Castelgandolfu. Každou sobotu jezdí z vatikánského malého nádraží Sv. Petra zvláštní vlak s návštěvníky do blízkosti Castelgandolfa.

Apartmán papeže bude zpřístupněn obřadem, kterého se zúčastní pěvecký chór, který přijede z Číny. Patrně největší zájem vyvolá knihovna a pak ložnice, ze které je nádherný pohled na dvacet kilometrů vzdálené moře.

Rozhodnutí papeže nejezdit do Castelgandolfa nevyvolalo zpočátku velké nadšení místních obyvatel. „Je pravda, některá zařízení jako restaurace či bary musely ukončit činnost“, říká primátorka městečka Milvia Monachesiová. „Ale postupem času se situace zlepšila, do paláce přijíždějí turisté a my se také více orientujeme na jiný typ turistiky, zvláště sportovní. Sama jsem papeži vícekrát napsala a setkala se s ním. Zeptal se mě, zda se na něj zlobíme. Samozřejmě ne, ale chybí nám, to je jasné“.

Z NAŠICH POBOČEK

Kudy do Toskánska?

Chcete-li poznat Malé Toskánsko, nemusíte ani překročit hranice, stačí vyjet z Brna směrem na Břeclav. Na okraji obce Velké Pavlovice se rozkládá areál Šlechtitelské stanice vinařské, kde se již v roce 1901 začala psát odborná vinařská historie. Proč vás zveme? Kromě spojení místa s odrůdami vín jako André, Pálava či Agni zde objevíte krásný areál, který nabízí příjemné zážitky na malebném místě. Současně je stvrzením

česko – italské spolupráce, která vznikla vysloveně na základě přátelství, nadšení, chuti poznávat, cestovat a tvořit, bez jakýchkoliv záštít a programových prohlášení.

Pod kopcem Floriánek se rozprostírají prohřáté svahy vyzařující jižanskou atmosféru, kromě vinohradů a sadů se starými meruňkovými stromy zde najdete penzion André inspirovaný toskánskou architekturou. Obklopuje jej půvabná zahrada, kde spojili své síly naši zahradníci s italskými kolegy. Také majitelé při rekonstrukci budovy a ztvárnění místa čerpali mnohé inspirace v Toskánsku. Ostatně ve zdejších vzduchu, podobně jako v nedalekém Mikulově či na Pálavě byl jih cítit vždy, jen nyní dostal mnohem konkrétnější kontury. Na podobě zdejší zahrady po několika let pracovala rodinná firma Ing. Anny Marciánové a řada rostlin, zejména stromů, pochází z okolí města Pistoia, které v zahradnickém světě platí za zelenou zahradu Evropy. Díky speciálnímu mikroklimatu zdejší rostliny navíc výborně prospívají i u severnějších sousedů.

Zahrada včetně rozária, kde kvete 600 odrůd růží se otevřela veřejnosti v červnu při slavnostním křtu růže Pálava, kde SPI zastupoval Miloš Řehulka. Nescházel zde ani hlavní italský partner školkař Moreno Menci (www.vivaimenci.com), tlumočnice, propagátorka turismu a gastronomická blogerka Michela Ricciarelli (www.passion4food4fashion.wordpress.com) či majitel vyhlášené restaurace Il Pollo d'Oro v Pistoii Stefano Perenti (www.ilpollodoro.com). Samozřejmě si hosté i veřejnost užili skvělou italskou kuchyni, vína ze Šlechtitelky i vína toskánská. Jestli se do června říkalo lokalitě Malé Toskánsko tak trochu pracovně, mezinárodní hosté pojmenování nadšeně rozvezli do světa, jak jsme se mohli přesvědčit i v časopise Slow Life. Do konce roku 2016 na Šlechtitelce pokračovalo ještě další budování, takže dnes na příchozí čeká naučná stezka, cyklostezka, zázemí pro děti i skvělá kuchyně v penzionu André. Jedinečnost místa už zaznamenala řada mezinárodních novinářů specializovaných na zahradnictví, cestování a gastronomii. Za

SPI jsme nezapomněli místo znova navštívit ani před závěrem roku. Zrodila se zde řada nápadů na další spolupráci. V roce 2017 bude přátelství Malého Toskánska s Itálií pokračovat, připravuje se mimo jiné prezentace v Pistoii, která je v letošním roce jmenována evropským městem kultury.

Mirka Pačlová

Informace o činnosti v Olomouci

V Olomouci se konal předvánoční večírek v italském duchu. Proběhl v Caffè 87. Studenti a příznivci Společnosti přátel Itálie měli možnost zpívat italské koledy, ochutnat typickou buchtu pandoro a zažít italskou tombolu.

Pobočný spolek Olomouc v 2. pololetí 2016/2017 otevřel 5 kurzů italského jazyka. Máme zastoupené všechny úrovně znalosti italštiny.

Spolupracujeme se spolkem Korunní Pevňůstka Olomouc na organizaci Italského dne, který proběhne v areálu Korunní pevnůstky Olomouc v neděli 25. června. Budeme mít ukázky italských řemesel, ochutnávky italských jídel a nápojů, představení a hry pro všechny návštěvníky.

Týdenní letní kurz se letos v Olomouci nebude konat. Z organizačních a časových důvodů vynecháme tento ročník a budeme se těšit na studenty v létě 2018.

Kvido Sandroni

Moravskoslezská pobočka

Zapojili jsme se aktivně spolu se Slezskou univerzitou a Střední školou průmyslovou a uměleckou v Opavě do mezinárodní akce Týden italského jazyka ve světě, který se koná každoročně ve třetím říjnovém týdnu. Vybrané studentské práce zaměřily rovněž na výstavu do Italského kulturního institutu v Praze, jehož ředitel Giovanni Sciola je náležitě ocenil. Naše pobočka pomáhala s veškerou organizací a propagací a mj. se postarala také o milou návštěvu, profesora Angela Florama ze San Daniele, jehož přednáška o Dantovi byla nejen fundovaná, ale také originální a vtipná.

Ve spolupráci s Opavským filmovým klubem jsme uvedli slavný snímek Federika Felliniho Osm a půl, který byl součástí tzv. Projektu 100. V rámci výše zmíněného Týdne italského jazyka ve světě pak autobiografický snímek Pasolini. Koncem ledna je na programu současná komedie režiséra Paola Virzi Šíleně št'astná.

Namísto předvánočního posezení s účastníky kurzů jsme tentokrát zvolili setkání povánoční, a využili tak italskou tradici Befany, o níž pohovořil náš lektor Matteo Bianchi. Místem setkání se tentokrát stala italská restaurace hotelu Opava v Městských sadech.

Tříkrálovému večírku předcházela členská schůze, na které byl schválen obměněný výbor pobočného spolku a nové stanovy.

Stále probíhají kurzy italštiny s názvem Parliamo italiano! zaměřené především na nácvik konverzace, a to pro mírně pokročilé a pokročilé. Od února nabízíme nový kurz pro začátečníky.

Pozvánky:

Ve čtvrtek 9. března vám nabídneme další z cyklu prezentací italských oblastí, tentokrát na téma „Chutě a vůně východní Lombardie“. Se svým rodným krajem nás seznámí nový vyučující italštiny na Slezské univerzitě Dott. Marcello Bolpagni, Ph.D. Akce se bude konat v rámci týdne lombardských specialit v restauraci hotelu Opava.

Na pátek 7. 4. plánujeme náhradní termín přednášky pana Josefa Kašpara o současném dění v Itálii.

Sledujte naše webové stránky www.prateleitalie-msk.cz, které jsou průběžně aktualizovány a kde je možné najít všechny potřebné informace, pobočka je také dostupná na Facebooku.

Jaroslava Malá

Elektronické kontakty pobočných spolků Společnosti přátel Itálie

Společnost přátel Itálie se, tak jako všichni, postupně orientuje na elektronickou komunikaci a elektronická media. Máme internetové stránky, alespoň většina poboček, máme profily na FB, také většina poboček, a tradičně využíváme e-mail. Již dnes jsou všichni členové, jejichž e-mailové adresy máme, pravidelně informováni. Pokud od nás nedostáváte pravidelně informace, zřejmě nemáme Vaši aktuální e-mailovou adresu – pokud si přejete být informováni, sdělte nám ji. Pokud si naopak nepřejete být nadále informováni, sdělte nám to a Vaše e-mailová adresa bude z adresáře odstraněna.

V tabulce uvádíme webové a FB adresy – tedy u těch poboček, které je mají. Komunikace se členy již dlouho probíhá prostřednictvím uvedených elektronických medií. Proto od každého člena i každé pobočky uvítáme další informace, které pomohou rozšířit naši vzájemnou komunikaci i na členy, kteří nám doposud svoji e-mailovou adresu nesdělili, anebo naopak – neznaly webové a FB adresy.

Jistě všichni přivítáme jakoukoliv aktivitu členů, která oživí vzájemnou komunikaci. Může se projevit v diskusních fórech na FB, může se projevit posíláním a zveřejňováním vlastních fotografií, třeba z dovolené v Itálii, potravin v italských restauracích, a podobně. V budoucnu plánujeme otevření rubrik tematicky vymezených, na kterých se právě projeví individuální aktivita.

Kontakty

POBOČNÝ SPOLEK	WEB	FACEBOOK
Jihočeský	www.prateleitalie-jc.webnode.cz	Společnost přátel Itálie – jihočeská pobočka
Karlovarský	Společnost přátel Itálie – Karlovarský kraj
Hradec Králové	www.prateleitaliehk.cz	Společnost přátel Itálie – Hradec Králové
Jihomoravský	www.prateleitaliebrno.cz	Společnost přátel Itálie – Brno
Liberecký	Společnost přátel Itálie – pobočka Liberec
Moravskoslezský	www.prateleitalie-msk.cz	Moravskoslezská pobočka Společnosti přátel Itálie
Olomoucký	www.prateleitalie-ol.eu	Společnost přátel Itálie – Olomouc
Plzeňský	www.italstinaplzen.cz
Praha	www.prateleitalie.eu	Společnost přátel Itálie
Vysočina	www.pratele-italie-vysocina.webnode.cz	Společnost přátel Itálie Vysočina– amicitalia

OBSAH 1. ČÍSLA XXII. ROČNÍKU ZPRAVODAJE SPOLEČNOSTI PŘÁTEL ITÁLIE

1. Úvodem	1
2. Uhradili jste členský příspěvek na rok 2016?	2

OD NAŠICH PŘÍSPĚVATELŮ

3. Vlašská kaple u Klementina v rekonstrukci	3
4. Výlet s delfínem	5
5. Povolení k pobytu	7
6. Jan Evangelista Purkyně a jeho vztahy k Itálii	8
7. Historie života Albrechta z Valdštejna, vévody frýdlantského	11
8. Karel IV. a Itálie (2. díl)	11

NÁŠ ŘÍMSKÝ SPOLUPRACOVNÍK DR. JOSEF KAŠPAR O SOUČASNÉM DĚNÍ V ITÁLII

9. Český dirigent Jakub Hruša zářil v Římě	13
10. Řemeslná výroba houslí a klavírů	13
11. Biskup a karabiniéři společně proti podvodům	14
12. Summit Evropské Unie	15
13. Dosavadní bilance primátorky Raggiové v Římě je negativní	16
14. Papež František modernizuje i vatikánská média	17
15. V Římě se v sobotu objevilo více než 200 neobvyklých plakátů	18
16. Papež František opět všechny překvapil	19

Z NAŠICH POBOČEK

17. Kudy do Toskánska?	21
18. Informace o činnosti v Olomouci	22
19. Moravskoslezská pobočka	23

Na autorské a redakční přípravě tohoto čísla se podíleli

Otakar Brázda, Pavel Helan, Josef Kašpar, Michaela Krčmová, Jan Kříž, Jaroslava Malá,
Mirka Pačlová, Eva Poddaná, Kvido Sandroni

Technická spolupráce

Zdeněk Sladký

ZPRAVODAJ SPOLEČNOSTI PŘÁTEL ITÁLIE

Zapsán v evidenci periodického tisku pod číslem MK ČR E 14783

Vydává Společnost přátel Itálie, registrovaný spolek, IČ: 00564842